

Handläggare
Jenny Norling
Telefon: 08-50836266
Marie Björkman
Telefon: 08-50836265

Till
Äldrenämnden
16 december 2025

Skrivelse om socialtjänstlagens införande i staden

Svar på skrivelse om socialtjänstlagens införande i staden av Hugo Laigar (M)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen om socialtjänstens införande i staden.

Sammanfattning

Ledamoten Hugo Laigar (M) har i en skrivelse ställt sju frågor till äldrenämnden om den nya socialtjänstlagens införande i staden. Ledamoten anför att Socialstyrelsen i ett antal filmer har beskrivit tydliga exempel på hur man bland annat kan bryta ensamhet hos seniorer genom ökad samverkan mellan kommunala biståndsorganisationen och regionen/vårdcentraler. Äldrenämnden beslutade den 30 september år 2025 att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Implementeringen av den nya socialtjänstlagen inom Stockholms stad sker som ett stadsövergripande projekt *Framtidens socialtjänst* och kommer att pågå under flera år framöver. Den aktuella projektplanen sträcker sig till och med år 2028. Den nya lagen ger kommunerna nya möjligheter att arbeta mer proaktivt och förebyggande, bland annat genom möjligheten att kunna erbjuda vissa insatser utan föregående behovsprövning. I Stockholms stad bereds för närvarande frågan om vilka insatser som ska omfattas av denna möjlighet.

Samverkan med Region Stockholm är en viktig del i socialtjänstens arbete. Den länsgemensamma överenskommelsen om samverkan inom vård och omsorg som tecknats av kommunerna i länet och Region Stockholm reglerar formerna för samverkan, som pågår såväl regionalt som lokalt. Den nya socialtjänstlagens utformning, med ett mer förebyggande perspektiv, bör kunna bidra till att utveckla samverkan ytterligare.

brukarreferensgrupp där seniora representanter ingår. Referensgruppens uppgift är att följa det löpande omställningsarbetet samt ta del av och lämna synpunkter på förslag utifrån sina respektive intresseområden.

Bakgrund

Hugo Laigar (M) har i en skrivelse ställt frågor till äldre nämnden angående socialtjänstens införande i staden. Äldre nämnden beslutade den 30 september år 2025 att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning.

Ledamoten beskriver bland annat att den nya socialtjänstlagen innehåller många möjligheter för kommuner att arbeta mer hälsofrämjande och individfokuserat. Vidare lyfts att Socialstyrelsen i ett antal filmer har beskrivit exempel hur man bland annat kan bryta ensamhet hos seniorer genom ökad samverkan mellan den kommunala biståndsorganisationen och regionen/vårdcentralen.

I skrivelsen refereras till kommunerna Sollentuna och Karlstad, som båda ser positivt på möjligheten att med stöd av nya socialtjänstlagen arbeta för att nå fler seniorer ur både hälsoförebyggande perspektiv och ensamhetsperspektiv. Arbetet, som blir mer strategiskt, kan följas upp för att utveckla koncepten. Med ovanstående som utgångspunkt ställer ledamoten sju frågor till äldreförvaltningen. Frågorna och förvaltningens svar redovisas under rubriken ”Förvaltningens synpunkter och förslag”.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 10 december år 2025. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 9 december år 2025. Det för socialnämnden, äldre nämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 4 december år 2025.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att tjänsteutlåtandet inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Den 1 juli år 2025 trädde den nya socialtjänstlagen (2025:400) SoL i kraft i Sverige. Den nya lagen syftar till att göra det enklare för invånare att få stöd och hjälp från socialtjänsten.

- arbeta mer förebyggande
- vara lätt tillgänglig
- främja jämställda levnadsvillkor
- bedriva verksamheten i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Lagen innebär ett ökat fokus på förebyggande arbete och tidiga insatser, men även fortsatt stöd genom behovsprövade insatser. En kunskapsbaserad socialtjänst ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet, kontinuerlig uppföljning och utveckling samt att socialtjänsten ska planera sina insatser. Invånare ska känna tillit till en socialtjänst som är samordnad och enkel att få och ha kontakt med. Äldreomsorgens värdegrund ska genomsyra hela socialtjänsten, som även ska präglas av jämställdhet och jämlikhet.

Svar på skrivelsens frågor:

- **Vilken är Stockholms stads strategi att utveckla samverkan mellan kommunen och Regionen utifrån nya möjligheter i nya socialtjänstlagen med förenklad biståndsbedömning?**

Svar: Den tidigare möjligheten med förenklad behovsprövning inom äldreomsorgen är borttagen i den nya socialtjänstlagen. Istället har en bestämmelse införts i 11 kap. 5 § SoL som ger kommunen möjlighet att tillhandahålla insatser¹ för personliga behov utan behovsprövning. När en insats tillhandahålls utan behovsprövning sker ingen myndighetsutövning. Den enskilde vänder sig direkt till den del av socialtjänsten som ansvarar för att utföra insatsen. Ett förslag angående vilka insatser som ska kunna tillhandahållas utan föregående behovsprövning är för närvarande under bearbetning.

Stockholms stad har en pågående samverkan med Region Stockholm inom en mängd områden, möjligheten att utveckla samverkan genom den nya socialtjänstlagens mer förebyggande perspektiv bör kunna bidra till att utveckla samverkan. Förutsättningarna att utveckla samverkan kan också i någon mån påverkas av vilka insatser som staden beslutar ska tillhandahållas utan föregående behovsprövning.

- **Hur arbetar staden i praktiken med utveckling av samverkan kommun och region, finns det flera exempel?**

- **Svar:** I Stockholms län finns en huvudöverenskommelse om samverkan inom vård och omsorg. Denna har tecknats av Region Stockholm och länets samtliga kommuner och beskriver ett ramverk för samverkan mellan huvudmännens parter. I överenskommelsen regleras till exempel forum och funktioner för samverkan. Storsthlm samordnar merparten av de länsövergripande forumen, där Stockholms stad har representation i samtliga.

På lokal nivå sker samverkan mellan i första hand stadsdelsförvaltningar och vårdcentraler i området. Detta regleras också i huvudöverenskommelsen. I varje stadsdel ska det finnas en geografiskt samordnande vårdcentral (GSA) och en kommunsamordnare (KSA). På lokal nivå finns också en mängd olika samverkansforum kopplat till specifika brukargrupper.

- **Hur långt har staden kommit med implementeringen av den nya socialtjänstlagen?**

Svar: Omställningen till den nya lagen pågår under flera år. I Stockholms stad påbörjades förberedelserna inför den nya socialtjänstlagen under år 2024 och projektet *Framtidens socialtjänst* formerades. Projektet drivs gemensamt av socialförvaltningen, äldreförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen, i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret. Syftet är att möta intentionerna i den nya socialtjänstlagen, hålla samman omställningsarbetet och skapa en likvärdig socialtjänst i hela staden.

Projektet omfattar samtliga målgrupper inom socialtjänsten vilket innebär att arbetet genomförs med bred involvering och i nära samråd mellan socialnämnden, äldrenämnden, kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, stadsdelsnämnderna och andra berörda nämnder. Projektet pågår till och med år 2028, under förutsättning att regeringen tilldelar de statsbidrag som aviserats för omställningen.

Projektet har hittills kartlagt nuläget i staden med insatser utan behovsprövning, identifierat utvecklingsbehov, skapat samsyn kring omställningen och genomfört omfattande analysarbete av de juridiska förändringarna som trädde i kraft den 1 juli år 2025. Under året har arbetet fokuserat på att underlätta övergången till den nya lagen för stadens myndighetsutövande verksamheter. Projektet har även konkretiserat förslag på insatser utan behovsprövning och utvecklat arbetssätt för första linjens socialtjänst.

- **Vi upplever att stadsdelarna bara är i en uppstartsfas och har diskussioner om hur den ska införas trots att de**

har haft ett år med en speciell samordnare. Finns det konkreta exempel på hur det faktiskt redan nu kan fungera väl och vad som behöver ske?

Svar: Stockholms stad valde att sätta igång förberedelserna inför en ny socialtjänstlag i god tid, eftersom det är en omfattande omställning som ska genomföras i en stor organisation. Det handlar inte bara om att implementera lagen som sådan, utan också om att anpassa de verksamhetssystem som till exempel socialsekreterare och biståndshandläggare arbetar i, beslutsdokument med mera.

Inom ramen för omställningsarbetet pågår intensivt arbete med insatser utan behovsprövning och arbetssätt för första linjens socialtjänst. Pilotprojekt genomförs i fyra stadsdelsförvaltningar under år 2026 och därefter kommer en snabb uppskalning att ske.

- **Sker en synkning eller koordinering mellan stadsdelarna, eller kan olika delar av staden ha kommit olika långt i arbetet? Och sker något idé- och erfarenhetsutbyte mellan stadsdelarna?**

Svar: Inom ramen för projektet *Framtidens socialtjänst* sker löpande avstämning med stadsdelarna, såväl individuellt som i grupp i olika forum. Varje stadsdelsförvaltning har förändringsledare, som fungerar som en länk mellan projektorganisationen och verksamheten.

- **På vilka sätt i övrigt kommer den nya socialtjänstlagen att förändra arbetssätt inom staden, synnerhet i arbetet gentemot seniorer och dess ökade livskvalitet med exempel och nya metoder samt arbetssätt?**

Svar: Denna fråga är något för tidig att svara på, men intentionerna i den nya lagen är att öka tillgängligheten till socialtjänsten i allmänhet och att socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande, det vill säga med tidiga insatser för att förhindra eller skjuta upp behov av stöd från socialtjänsten. Exempel på insatser som det nu görs särskilda satsningar på är hälsofrämjande samtal, samtalsgrupp för personer med en demensdiagnos eller diagnos kognitiv svikt och samtalsgrupp med social inriktning för äldre.

- **Hur har mottagandet bland stadens seniorer varit och vad är deras feedback?**

Svar: Den nya socialtjänstlagen innebär, i förhållande till den tidigare versionen, vissa förändringar som kommer att märkas först på längre sikt. Formerna för bistånd, som är det område som seniorer kanske först kommer i kontakt med, är

desamma som tidigare. Däremot kommer möjligheten att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning att förenkla för enskilda att få tillgång till vissa insatser. Detta har, så vitt kan bedömas, hittills uppfattats positivt. Till projektet *Framtidens socialtjänst* finns en brukarreferensgrupp (gemensam med omställningen till en god och nära vård och omsorg) där representanter från kommunstyrelsens pensionärsråd ingår och där frågor som rör omställningsarbetet diskuteras. I stadsdelsförvaltningarna pågår planering för att genomföra invånardialoger. Detta genomförs på olika sätt utifrån målgrupp.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen om socialtjänstlagens införande i staden.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse om socialtjänstlagens införande i staden av Hugo Laigar (M)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2025-12-02